

Happing

Barnabati

TEY VAKSNU MUGU VERA NÓG VAKSIN

Barbara Holm

Redaktør á Vikuskiftis Sosialinum

Happing á breddan

Vikuskiftis Sosialurin varpar hesaferð ljós á happing í fólaskúlanum

Við jøvnum millumbili stingur evnið happing innan og uttanfyri skúlagátt seg upp í almenna rúminum, og soleiðis varð eisini fyri góðari viku síðani, tá ið 14 ára gamla Shaila av Sandi var fyri ógvusligari hending við deyðshóttanum og hverki. Í temasiðunum kanst tú lesa um Shailu og hennara gerandisdag í skúlanum. Hon greiður sjálf frá sínari hending, og tað, sum hon mest av øllum ynskir – at liva í frið og gerast ein partur av flokkinum.

Vit hava eisini fingið orðið á Niels Una Dam, sum minnist aftur á hendingarnar í Venjingarskúlanum í Havn, har hann millum annað kendi seg noyddan at læra seg at berjast og at hava eina jarnketu við í skúla sum verju. Vit vísa í temasiðunum eisini á hvussu happing kann síggja út, hvussu tú kann tosa við barnið um happing og hvussu skúlin tekur sær av happing, og Lærarafelagið og Barnabati siga sína hugsan um evnið.

Happing er eitt sera trupult evni at viðgera í samfelagnum, tí eyðsæð eru óteljandi orsøkir til, at summi happa og at summi flokkar hava størri trupulleikar við happing enn aðrir. Kanska eru tað skúlnir, sum ikki duga at basa happing. Kanska eru tað foreldrini at happarunum, sum ikki eru nóg vakin. Kanska hava børnini trupulleikar av ymiskum slag at dragast við, sum koma til sjóndar umvegis happing. Kanska eru tað heilt onnur viðurskifti, sum gera seg galdandi. Óansæð hvør orsøkin er, so er eingin ivi um, at fyri tann happaða er gerandisdagurin undir slíkum korum ótolandi.

Eingin løtt loysn er á trupulleikanum, men ivaleyst er fyrsta stigið, at samfelagið javnan og ótroystiliga varpar ljós á, at happing ikki er í lagi.

Við vón um, at vit sum samfelag gerast betri til at forða fyri, at nakað barn skal liva við happing í føroyska fólaskúlanum.

RÓGVI NYBO

Happing er ein afturvendandi trupulleiki, ið við jøvnum millumbili birtir kjak. Sum oftast eru tað einstøk og ítøkilig dømi um serliga grova happing, ið elva til at kjakið um happing aftur tekur seg upp. Ofta eru tað eisini teir somu spurningarnir, ið stinga seg upp aftur. Spurningar um ábyrgd, um hvør ger og hvør eigur at gera hvat, umframt um skúlar og myndugleikar annars taka happing í álvara.

Ein av felagsskapunum, ið millum annað veitir hjálp og ráðgeving í samband við happing, er Barnabati. Tú & Eg Ráðgevingin hjá Barnabata fær á hvørjum ári millum 400 og 600 kall frá í høvuðsheitum ungum og børnum, men eisini avvarðandi, ið leita sær hjálp og ráðgeving til ymsar truplar spurningar ella trupulleikar. Happing er ein av teimum spurningunum. Hjá ráðgevingini merkist tað eisini, at summar tíðir eru tað fleiri, ið leita sær hjálp, enn aðrar. Eitt nú um høgtíðirnar, tá familjurnar eru

»13 prosent av næmingum í fólaskúlanum eru útsettir fyri happing. Tað mesta av happingini fer fram í fríkorterinum, men eisini í flokshølinum og aðrastaðni í skúlanum«

Kanningin »Happing í Fólaskúlanum« frá 2015

meira saman enn aðrar tíðir. Men eisini tá skúlnir byrja aftur, tá serlig átøk verða gjørd, ella tá kjakið um happing birtist aftur av enn einari grovari sak, venda fleiri sær til Tú & Eg ráðgevingina um happing.

Happing ofta fjald undir øðrum spurningum

Higartil í ár hava 374 vent sær til Tú & Eg Ráðgevingina. Ein partur av hesum fyrispurningunum snúgva seg um happing. Sambært aðalskrivaranum í Barnabata, Djóna Eidesgaard, venda tey flestu sær til Tú & Eg Ráðgevingina, tí tey kenna seg sosialt útihýst, og ikki vita hvat tey skulu ella kunnu gera, fyri at sleppa burturúr keðiligu støðuni.

– Men ofta eru tað eisini aðrir spurningar, sum onkursvegna fjala útyvir happingina. Tað kann vera, at tey kenna seg deprimeraði og keddi. Tað kann verða, at tey missa sambandið við foreldur ella við vinirnar. Tað kann eisini vera, at tey enda úti í sjálvskaðandi atburði, og at tað so veruliga botnar í happing, greiðir Djóni Eidesgaard frá.